

«Тасдиқ мекунам»

Ректори Академияи идоракунии давлатии
назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон,
номзади илмҳои педагогӣ, дотсент
Сафарзода Д.Ч.

«07» 05 соли 2025

ХУЛОСАИ

АКАДЕМИЯИ ИДОРАКУНИИ ДАВЛАТИИ НАЗДИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Диссертатсияи номзоди Рашидзода Ҷамшед Қосим дар мавзӯи «Ташаккул ва рушди қонунгузори экологӣ дар Тоҷикистон: таҳқиқоти таърихӣ-ҳуқуқӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.01 – Назария ва таърихи ҳуқуқ ва давлат; таърихи таълимот дар бораи ҳуқуқ ва давлат дар кафедраи назарияи давлат ва ҳуқуқи факултети ҳуқуқшиносии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷро шудааст.

Дар ҷараёни омода намудани диссертатсия Рашидзода Ҷамшед Қосим унвонҷӯи кафедраи назарияи давлат ва ҳуқуқи факултети ҳуқуқшиносии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба шумор мерафт.

Рашидзода Ҷамшед Қосим соли 2009 шӯбаи рӯзонаи факултети ҳуқуқшиносии Донишқадаи иқтисодӣ (айни ҳол – Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон)-ро хатм намуда, аз соли 2022 дар факултети таҳсилоти дуҷуми олии касбии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯйи ихтисоси идораи давлатӣ таҳсил намуда, дар арафаи хатми зинаи мазкур мебошад.

Аз соли 2013 фаъолияти омӯзгориро ба сифати ассистент оғоз намуда, то соли 2020 дар вазифаҳои гуногуни самти таълим аз мутахассис то сардори раёсати таълим ва муаллими калон дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ва аз соли

2020 то ҳол ба сифати муаллими калон, муовини сардори раёсати таълим, сардори шуъбаи тайёркунии касби хизматчиёни давлатӣ, сардори раёсати таълим, ноиби якум, ноиби ректор оид ба таълим ва ба ҳайси муаллими калони кафедраи назарияи давлат ва ҳуқуқи факултети ҳуқуқшиносии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият дорад. Аз 15.03.2023, №277 бо нишони Аълочии маориф ва илми Тоҷикистон мукофотонида шудааст.

Номбурда бо фармоиши ректори Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28.12.2019, №186-1 ба ҳайси унвонҷӯи кафедраи назарияи давлат ва ҳуқуқ (собик кафедраи ҳуқуқ ва ҳуқуқшиносии муқоисавӣ)-и факултети ҳуқуқшиносии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул шуда, онро 31.12.2024 хатм намудааст.

Мавзуи диссертатсия дар ҷаласаи Шурои олимони Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (суратҷаласаи №5/18 аз 9 декабри соли 2020) тасдиқ гардидааст.

Роҳбари илмӣ – Ғафурзода Абдухалил Давлаталӣ, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор.

Шаҳодатнома дар бораи супоридани имтиҳонҳои номзадӣ санаи 27 январи соли 2024, таҳти №4/1 аз ҷониби Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дода шудааст.

Диссертатсияи Рашидзода Ҷамшед Қосим дар ҷаласаи кафедраи назарияи давлат ва ҳуқуқи факултети ҳуқуқшиносии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон 5 майи соли 2025, №10 муҳокима гардидааст. Ба диссертатсия аз ҷониби муқарризон баҳои мусбат дода шуда, пас аз ислоҳи камбудихо ба зинаи навбатии ҳимоя тавсия карда шудааст.

Оид ба натиҷаи баррасии диссертатсияи Рашидзода Ҷамшед Қосим дар мавзуи «Ташаккул ва рушди қонунгузории экологӣ дар Тоҷикистон: таҳқиқоти таърихӣ-ҳуқуқӣ» чунин хулоса қабул карда шуд:

1. Мутобиқати ихтисос ва номи мавзӯ ба шиносномаи ихтисос ва муҳтавои диссертатсия. Диссертатсияи Рашидзода Чамшед Қосим дар мавзуи «Ташаккул ва рушди қонунгузориҳои экологӣ дар Тоҷикистон: таҳқиқоти таърихӣ-ҳуқуқӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.01 – Назария ва таърихи ҳуқуқ ва давлат; таърихи таълимот дар бораи ҳуқуқ ва давлат дар кафедраи назарияи давлат ва ҳуқуқи факултети ҳуқуқшиносии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон омода шудааст.

2. Алоқамандии мавзуи диссертатсия ба самтҳои афзалиятноки рушди илм, техника ва технология дар ҷумҳурӣ. Диссертатсияи мазкур дар доираи барномаи дурнамои корҳои илмӣ таҳқиқоти кафедраи назарияи давлат ва ҳуқуқи факултети ҳуқуқшиносии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025 дар мавзуи «Сиёсати ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи ҳифзи ҳуқуқи инсон» омода ва иҷро гардидааст.

3. Мутобиқати теъдод ва мазмун интишороти натиҷаҳои илмӣ ба муҳтавои диссертатсия ва автореферати он. Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар 20 мақолаҳои илмӣ нашр карда шудаанд, ки аз онҳо 8 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти ҶТ ва 12 мақола дар маҷаллаҳои дигар нашр гардидааст. Мақолаҳои нашргардидида, фарогирандаи мазмун ва моҳияти диссертатсия мебошанд. Дар интишорот натиҷаҳои асосӣ, хулосаҳои таҳқиқот ва тавсияҳои муаллиф инъикос ёфтаанд. Теъдоди маводи ҷопшуда ба банди 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ гардидааст, мутобиқ мебошад.

4. Мавҷудияти санадҳои тасдиқкунандаи татбиқи натиҷаҳои илмӣ дар истеҳсолот ё имконияти татбиқ намудани онҳо. Аҳаммияти назариявӣ ва амалии таҳқиқ бо таҳия ва баррасии масъалаҳои ташаккул ва рушди

қонунгузории экологӣ дар Тоҷикистон равона гардидааст. Дар доираи таҳқиқот андешаҳои олимони ватанию хориҷӣ доир ба масъалаҳои назариявӣ ва рушди қонунгузории экологӣ мавриди таҳлилу хулосабарорӣ қарор дода шудаанд.

Натиҷаҳои бадастовардаи муаллиф аз ҷиҳати назариявӣ ба рушди муносибатҳои ҳуқуқии экологӣ мусоидат карда, сабаби такмили яке аз падидаҳои муҳим – ташаккулёбӣ ва рушди қонунгузории экологӣ дар Тоҷикистон мегарданд. Хулоса, пешниҳод ва дастовардҳои муаллиф барои такмили қонунгузорӣ, фаъолияти мақомоти дахлдори давлатӣ ва рушди соҳа заминаи ҳубе ба ҳисоб мераванд. Ҳамзамон, онҳо метавонанд ҳангоми таҳия ва татбиқи барнома, стратегия ва концепсияҳои давлатӣ истифода шаванд. Маводи диссертатсия ҳангоми тадриси фанҳои таълимии «Назарияи давлат ва ҳуқуқ», «Таърихи давлат ва ҳуқуқи Тоҷикистон», «Ҳуқуқи экологӣ», «Ҳуқуқи байналмилалӣ экологӣ», инчунин, ҳангоми иҷрои корҳои мустақилона, навиштани рисолаҳои дипломӣ, магистрӣ, диссертатсияҳо метавонад ба таври васеъ мавриди истифода қарор гирад.

5. Саҳми довталаб дар иҷрои таҳқиқоти диссертатсионӣ. Рисолаи номзоди Рашидзода Ҷамшед Қосим дар мавзуи «Ташаккул ва рушди қонунгузории экологӣ дар Тоҷикистон: таҳқиқоти таърихӣ-ҳуқуқӣ» мубрам ба ҳисоб рафта, барои илми назарияи давлат ва ҳуқуқ ва ҳуқуқи экологӣ аҳаммияти муҳими назариявӣ ва амалӣ дорад.

Навгонии илмӣ таҳқиқи мазкур, пеш аз ҳама, дар хулоса ва пешниҳодҳои зоҳир мегардад, ки муаллиф барои ҳимояи пешниҳод намудааст. Таҳқиқоти мазкур нахустин пажӯҳиши мукаммали илмӣ оид ба ташаккулёбӣ ва рушди қонунгузории экологӣ дар Тоҷикистон ба ҳисоб рафта, давраҳои инкишофи қонунгузории экологиро дар Тоҷикистон фаро мегирад. Дар натиҷаи таҳлилу омӯзиши ҳамаҷониба ва амиқи масъалаҳои интиҳобшуда, муаллиф хулосаҳои нав ва пешниҳодҳои мушаххасро манзур намудааст, ки барои рушди минбаъдаи илмҳои «Таърихи давлат ва ҳуқуқи Тоҷикистон», «Ҳуқуқи экологӣ»,

«Ҳукуқи байналмилалӣ экологӣ» ва такмили қонунгузории амалкунанда аҳаммияти назаррас доранд. Масалан:

1. Таҳлили омӯзиши собит менамояд, ки ташаккул ва рушди қонунгузории экологӣ дар Тоҷикистонро ба се марҳилаи зерини асосӣ ҷудо намудан ба мақсад мувофиқ аст: давраи тошуравӣ, давраи шуравӣ ва давраи муосир. Дар сарчашмаҳои таърихӣ-ҳуқуқии тошуравӣ, махсусан сарчашмаҳои таърихӣ-ҳуқуқии зардуштӣ объектҳои табиӣ мавриди танзим қарор гирифта, танзимкунандаи муносибатҳои марбут ба об, олами наботот, ҳайвонот, замин, хок ва ҳаво мебошанд. Муқаррароти Авесто аз нуктаи назарияи ҳуқуқӣ дорои махсусияти таъсиррасонии тарбиявӣ, вазифадоркунӣ, уҳдадоркунӣ ва руҳбаландкунӣ буда, зумрае аз онҳоро метавон ҳамчун ғояҳои роҳбарикунанда дар ҳифз ва истифодаи босамари сарватҳои табиӣ муаррифӣ намуд.

2. Муаллиф рушди қонунгузории экологиро дар замони шуравӣ ба ду марҳилаи асосӣ ҷудо намудааст: замони мухторият ва баъди мухторият. Дар марҳилаи якум, яъне ҶМШ Тоҷикистон кодексҳо (замин ва ҷангал) ва қонунҳои соҳавӣ баҳри танзими муносибатҳои экологӣ қабул шуда, заминаро барои рушди қонунгузории соҳа дар марҳилаи баъдӣ ба вуҷуд оварданд. Инкишофи қонунгузории экологии ҶМШ Тоҷикистон дар самти ҳифз, барқарорсозӣ ва истифодаи самараноки захираҳои обӣ ҳамчун объекти табиӣ дар заминаи Кодекси замин ва дигар санадҳои меъёрии зерқонунӣ мавриди танзим қарор дода шудааст. Ҳолати мазкур ягона раванди танзими ҳуқуқии муносибатҳои экологӣ мебошад, ки дар асоси муқаррароти як санади кодификатсионӣ ду муносибати хусусияти мустақилдошта мавриди танзим қарор дода мешавад. Раванди инкишофи қонунгузории экологӣ дар давраи ИҶШС дар ду зина – қонунҳои умумииттифоқ ва ҷумҳуриҳои иттифоқ сурат гирифта, бештар механизми одатӣ, этикӣ, таърихӣ ва ҷуғрофии мамлакатҳои аъзои иттифоқ, аз ҷумла ҶШС Тоҷикистон ба инобат гирифта мешуданд, ки баҳри рушди қонунгузории экологӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон заминаи мусоидро фароҳам овард.

3. Муалиф ишора менамояд, ки рушди қонунгузории экологиро дар давраи муосир аз замони ба даст овардани соҳибистиклолияти ҚТ оғоз гардида, дар баробари дигар душвориҳо, ба бӯхрони шадиди экологӣ дучор гардид ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии экологии замони Шуравӣ муносибатҳои нави ба вучуд омадаро танзим карда натавониста, монеагӣҳои зиёд дар танзими муносибатҳои экологии замони соҳибистиклолӣ ба вучуд меоварданд. Чунки шаклҳои танзими идоракунии замони Шуравӣ дар самти экологӣ дигар дар замони соҳибистиклолии ҚТ ғайри самаранок буданд. Аз ин рӯ, зарурати аз нав коркардани механизми идоракунии дар самти экологӣ, самаранок истифода намудани табиат ва ҳифзи муҳити зист дар доираи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар шакли нав ба вучуд омад. Бояд қайд намуд, ки дар баробари бадастовардани Истиклолияти давлатии ҚТ ба таҳия ва қабули қонунҳо доир ба самти экологӣ шуруъ намуда, дар ин росто санадҳои меъёрии ҳуқуқии танзимкунандаи самти мазкур қабул ва мавриди амал қарор гирифтанд. Рушди қонунгузории экологиро дар давраи муосир ба се давраи асосӣ чудо намудан мумкин аст: давраи якум, ки солҳои 1990-1993-ро фаро гирифта, дар ин марҳила раванди милликунории қонунгузории экологӣ дар Тоҷикистон шуруъ гардид; давраи дуюм, солҳои 1993-2011-ро дар бар гирифта, бо танзимнамоии муносибатҳои алоҳидаи экологӣ, махсусан муносибатҳои марбут ба ҳифзи табиат, алоқаманд мебошад; марҳилаи сеюм, аз соли 2011 оғоз гардида, то имрӯз идома дошта, бо зарурати кодификатсиясозии қонунгузории экологӣ ва ҳифзи муҳити зист алоқаманд мебошад.

Ба сифати омилҳои умумие, ки ба иҷрои самараноки қонунгузории экологӣ тибқи моҳияти худ таъсир мерасонанд, инҳо дохил мешаванд: а) мавҷуд набудани раванди мушахас ва механизмҳои татбиқи меъёрҳои ҳуқуқ; б) номутобикатии санадҳои меъёрии ҳуқуқии алоҳида; в) пайвастагии ивазшавӣ дар базаи қонунгузорӣ ва институтсионалӣ; г) ба таври пурра риоя нагардидани талаботҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ; ғ) норасоии ҳамоҳангии байниидоравӣ; д)

маълумотнокии шаҳрвандон, шахсони мансабдор ва дигар гурӯҳҳои ҷамъиятӣ дар бораи қонунгузориҳои экологӣ ва ғ. Барои танзими ҳуқуқии муносибатҳои экологӣ-ҳуқуқӣ нақши санадҳои меъёрии ҳуқуқии соҳавӣ бениҳоят муассир мебошад.

4. Асоснок карда шудааст, ки рушд ва дурнамои сиёсати ҳифзи муҳити зист бо дарназардошти рушди ҷомеа, тағйирёбии иқлим ва мутобиқ шудан ба он, афзоиши аҳоли, рушди тенологияи коммуникатсионӣ, ҳукумати электронӣ, рақамикунории самти экология, рушди иқтисоди сабз ва ба кишвари сабз табдил додани Тоҷикистон муайян ва қабул намудани қоидаҳои рафторро дар дориани санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ тақозо менамояд. Бо таҳия, қабул ва мавриди амал қарор додани қонунгузориҳои экологӣ ба самтҳои ишора шуда ҳалли худро пайдо менамоянд. Дар маҷмӯъ, ташаккулдодани “принсипи экологикунории қонунгузорӣ” дар заминаи нишондодҳои болозикр пайдо мешавад.

5. Исбот карда шудааст, ки бо ташаккул ёфтани муносибатҳои экологӣ ва қабул гардидани қонунҳои гуногуни танзимкунандаи ин муносибатҳо, дар низоми қонунгузориҳои экологӣ ҳолатҳои мухталифи духурагӣ ба миён омадаанд. Зеро, аз нигоҳи назарияи ҳуқуқ ҳангоми зиёд гардидани қонунҳо ва санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ муҳолифати меъёрӣ ба вуҷуд омада, боиси рӯйи кор омодани мушкилот дар самти танзими ҳуқуқии масъала мегардад. Аз ин нигоҳ, зарур аст, ки муносибатҳои экологӣ тавассути санади меъёрии ҳуқуқии ягона танзим шуда, соҳаи ҳуқуқи экологӣ мавриди кодификатсияи ҳуқуқӣ қарор гирад. Ҳадаф аз кодификатсия намудан ин аз байн бурдани номутобикатӣ ва ҳарчи бештар кам кардани шумораи санадҳои ҳуқуқии ҳаммонанд дар муносибатҳои экологӣ маҳсуб меёбад. Бо ин мақсад, баҳри хотима бахшидан ба мушкилоти ҷойдошта ва дуруст танзим кардани муносибатҳои экологӣ, дар низоми ҳуқуқӣ ва қонунгузориҳои кишвар рӯйи кор овардани Кодекси экологии Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи мақсад мебошад.

Мавзӯи диссертатсия ба бандҳои зерини ҷиносномаи ихтисосҳои илмӣ

Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯйи ихтисоси 12.00.01 – Назария ва таърихи ҳуқуқ ва давлат; таърихи таълимот оид ба ҳуқуқ ва давлат мутобиқат мекунад.

Диссертатсия аз муқаддима, се боб, ҳафт зербоб, хулоса ва рӯйхати адабиёт иборат мебошад.

Вобаста ба масъалаҳои алоҳидаи мавзӯи таҳқиқот аз ҷониби муаллиф 20 мақолаи илмӣ таҳия ва интишор карда шудааст, ки аз онҳо 8 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 12 мақола дар маҷаллаҳои дигар нашр гардидааст, ки ҳаҷми умумии онҳо 9,1 ҷузъи чопиро ташкил медиҳанд.

Мундариҷаи асосии таҳқиқ аз рӯйи мавзӯи диссертатсия дар таълифоти зерини муаллиф инъикос ёфтааст.

I. Мақолаҳое, ки дар маҷаллаҳои тақризшаванда ва тавсиякардаи

Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таъъин расидаанд:

[1–М] Рашидов, Ҷ.Қ. Сиёсати ҳуқуқӣ – тақозои ҷомеаи тоҷик дар замони муосир [Матн] / Ҷ.Қ. Рашидов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, бахши илмҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ. – 2018. – №1. – С. 194-198. ISSN 2074-1847.

[2–М] Рашидов, Ҷ.Қ. Баъзе масъалаҳои назариявии мафҳум ва инкишофи қонунгузории экологии Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Ҷ.Қ. Рашидов // Идоракунии давлатӣ. – 2020. – №4/2(49). – С. 186-193. ISSN 2664-0651

[3–М] Рашидов, Ҷ.Қ. Ташаккулёбӣ ва инкишофи танзими ҳуқуқии муносибатҳои экологӣ дар низоми ҳуқуқи зардуштӣ: масъалаҳои назариявӣ-таърихӣ [Матн] / А.Д. Ғафурзода, Ҷ.Қ. Рашидов // Идоракунии давлатӣ. – 2021. – №2 (51). – С. 129-136. ISSN 2664-0651

[4–М] Рашидов, Ҷ.Қ. Ҷанбаҳои ҳуқуқии таҳдидҳои муносири экологии олам ба Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Ҷ.Қ. Рашидов, И.С. Солиев // Қонунгузорӣ. – 2021. – №3(43). – С. 112-116. ISSN 2410-2903

[5–М] Рашидов, Ҷ.Қ. Асосҳои конституционӣ-ҳуқуқии ташаккул ва инкишофи қонунгузории экологӣ дар давраи Шуравӣ [Матн] / Ҷ.Қ. Рашидов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, бахши илмҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ. – 2021. – №5. – С. 234-239. ISSN 2074-1847.

[6–М] Рашидов, Ҷ.Қ. Ташаккулёбии қонунгузории экологии Ҷумҳурии Мухтори Шуравии Сотсиалистии Тоҷикистон [Матн] / Ҷ.Қ. Рашидов // Идоракунии давлатӣ. – 2022. – №3 (57). – С. 206-213. ISSN 2664-0651

[7–М] Рашидзода, Ҷ.Қ. Андешае чанд ҷиҳати тақмили Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маърифати экологии аҳоли» [Матн] / А.Д. Гафурзода, Ҷ.Қ. Рашидзода // Идоракунии давлатӣ. – 2024. – №4/2 (70). – С. 295-302. ISSN 2664-0651

[8–М] Рашидзода, Ҷ.Қ. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи аудити экологӣ»: ҳолат ва дурнамо [Матн] / Ҷ.Қ. Рашидзода // Идоракунии давлатӣ. – 2025. – №1 (72). – С. 294-298. ISSN 2664-0651

II. Мақолаҳое, ки дар маҷмуаҳо ва дигар нашрияҳои илмӣ-амалӣ ба таърифи расидаанд:

[9–М] Рашидов, Ҷ.Қ. Нақши барнома, концепсия ва стратегия дар рушди қонунгузории экологии Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Ҷ.Қ. Рашидов // Конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-назариявӣ бахшида ба 75-солагии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ дар мавзӯи «Масъалаҳои мубрами илму маориф дар шароити ҷаҳонишавӣ» (26 декабри соли 2020, ш. Кӯлоб). – С. 224-228.

[10–М] Рашидов, Ҷ.Қ. Асосҳои конституционӣ-ҳуқуқии рушди қонунгузории экологии Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Ҷ.Қ. Рашидов // Конференсияи академиявии илмӣ-амалӣ дар мавзӯи «Механизмҳои таъмини рушди самараноки идоракунии давлатӣ ва хизмати давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити ҷаҳонишавӣ» (24-25 апрели соли 2020, ш. Душанбе). – 2020. – С. 359-362.

[11–М] Рашидов, Ҷ.Қ. Тавсифи умумии Конвенсия оид ба дастрас намудани маълумот, иштироки ҷомеа дар раванди қабули қарорҳо ва дастрас будани адолати судӣ вобаста ба масъалаҳои муҳити зист (Орхус) [Матн] / Ҷ.Қ. Рашидов // Конференсияи илмӣ-назариявӣ дар мавзӯи «Мушкилоти ҳимояи ҳуқуқи инсон дар шароити мураккабшавии равандҳои ҷаҳонишавӣ ва дигар ҷолишҳои асри XXI» (3 декабри соли 2020, ш. Душанбе). – 2020. – С. 94-104.

[12–М] Рашидов, Ҷ.Қ. Нақши Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар танзими муносибатҳои ҳифзи муҳити зист [Матн] / Ҷ.Қ. Рашидов // Конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-назариявӣ дар мавзӯи «Нақши Конститутсия дар татбиқи сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон» (3 ноябри соли 2021, ш. Душанбе). – 2021. – С. 55-62.

[13–М] Рашидов, Ҷ.Қ. Нақши санадҳои байналмилалӣ экологӣ дар рушди муносибатҳои байналмилалӣ [Матн] / Ҷ.Қ. Рашидов // Конференсияи байналмилалӣ илмӣ-амалӣ бахшида ба Рӯзи ҳуқуқи инсон ва Рӯзи байналмилалӣ муқовимат ба коррупсия зери унвони «Ҳуқуқи инсон дар ҷаҳони муосир: концепсияҳо, воқеият ва дурнамо» (3 декабри соли 2021, ш. Душанбе). – 2022. – С. 249-265.

[14–М] Рашидов, Ҷ.Қ. Ташаккулёбӣ ва инкишофи танзими ҳуқуқии муносибатҳои экологӣ дар давраи Сомониён: масъалаҳои назариявӣ-таърихӣ [Матн] / Ҷ.Қ. Рашидов // Конференсияи байналмилалӣ илмӣ-амалӣ онлайнӣ дар мавзӯи «Ислоҳоти низоми идоракунии давлатӣ ва хизмати давлатӣ: моделҳои муосири самараноки он» (5-6 мартӣ соли 2021, ш. Душанбе). – 2021. – С. 432-441.

[15–М] Рашидов, Дж.К. Правовая природа общественной экологической экспертизы [Текст] / Дж.К. Рашидов, Дж.А. Акбарализода // Scientific Collection «InterConf», (59): with the Proceedings of the 10th International Scientific and Practical Conference «Science and Practice: Implementation to Modern Society» (June 4-5, 2021). – Manchester, Great Britain: Peal Press Ltd., 2021. 705 p. – С. 435-444.

[16–М] Рашидов, Қ.Қ. Ҳуқуқи моликият ба сарватҳои табиӣ тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Қ.Қ. Рашидов // Фаъолияти ҳуқуқэҷодкунӣ. – 2022. – №1. – С. 147-153.

[17–М] Рашидов, Қ.Қ. Человек как объект и субъект глобальных проблем [Текст] / Қ.Қ. Рашидов, Ш. Камолзода // Конференсияи илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ таҳти унвони «Диалог науки и философии в XXI веке» (21 апрели соли 2022, ш. Душанбе). – 2022. – С. 139-146.

[18–М] Рашидов, Қ.Қ. Мушкилоти мураттабсозии (кодификатсияи) қонунгузориҳои экологии Ҷумҳурии Тоҷикистон: вазъи кунунӣ ва дурнамо [Матн] / А.Д. Ғафурзода, Қ.Қ. Рашидов // Фаъолияти ҳуқуқэҷодкунӣ. – 2022. – №2. – С. 135-148.

[19–М] Рашидов, Қ.Қ. Такмили қонунгузорӣ оид ба экспертизаи экологӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Қ.Қ. Рашидов // Конференсияи илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ таҳти унвони «Ҷавобгариҳои маъмурӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон: мушкилот, дурнамо ва роҳҳои ҳал» (22 майи соли 2023, ш. Душанбе). – 2023. – С. 90-102.

[20–М] Рашидов, Қ.Қ. Ҳифзи пирияхҳо – ташаббуси ҷаҳонӣ ва ифтихори миллӣ [Матн] / Қ.Қ. Рашидов // Рӯзи Президент – нишони эҳтиром ба шоҳкориҳои Эмомалӣ Раҳмон. – Душанбе: Хирадмандон, 2024. – С. 420-428.

Ҷаласа қарор кард:

1. Диссертатсияи Рашидзода Ҷамшед Қосим дар мавзӯи «Ташаккул ва рушди қонунгузориҳои экологӣ дар Тоҷикистон: таҳқиқоти таърихӣ-ҳуқуқӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.01 – Назария ва таърихи ҳуқуқ ва давлат; таърихи таълим дар бораи ҳуқуқ ва давлат қори таҳқиқии анҷомёфта ҳисобида шавад.

2. Диссертатсияи Рашидзода Ҷамшед Қосим дар мавзӯи «Ташаккул ва рушди қонунгузориҳои экологӣ дар Тоҷикистон: таҳқиқоти таърихӣ-ҳуқуқӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.01 – Назария ва таърихи ҳуқуқ ва давлат; таърихи

таълимот дар бораи ҳуқуқ ва давлат бо дарназардошти ислои эродҳои гирифташуда барои ҳимоя ба шурои диссертатсионии 6D.KOA-090-и назди Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон тавсия дода шавад.

Хулоса, дар ҷаласаи кафедраи назарияи давлат ва ҳуқуқи факултети ҳуқуқшиносии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул гардид.

Иштирок доштанд: ҳамагӣ: - 16 нафар, аз ҷумла, 2 нафар доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, Ғафурзода А.Д., Буризода Э.Б., 10 нафар номзадони илмҳои ҳуқуқшиносӣ, Холинова М.М., Абдулхонов Ф.М., Расулов Ф.М., Саъдиев И.З., Сафарзода Н.Ф., Солиева Н.Ш., Абдуалимзода И.И., Ғоибзода М.А., Олимзода Д.А., Рустамзода Ҷ.Ю., 1 нафар муаллими калон Раҳимзода Н.Я., 2 нафар ассистентон Зувайдуллоев Ф.Ф., Ҳасанов Б.А. ва муқарриз номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ Обидова М.Н.

Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафдор» – 16 нафар, «зид» – 0 нест, «бетараф» – 0 нест. Суратчаласа аз 5 майи соли 2025, №10

Раиси ҷаласа:

Мудири кафедраи назарияи давлат
ва ҳуқуқи факултети ҳуқуқшиносии
Академияи идоракунии давлатии
назди Президенти Ҷумҳурии
Тоҷикистон, н.и.х., дотсент

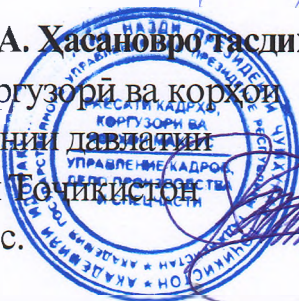
Холинова М.М.

Котиби ҷаласа:

Ҳасанов Б.А.

Имзои М.М. Холинова ва Б.А. Ҳасановро тасдиқ мекунам:

Сардори раёсати кадрҳо, коргузори ва корҳои
махсуси Академияи идоракунии давлатии
назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Зоирхонзода Ф.З.

« 04 » 05 2025 с.

Суроға: 734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, кӯчаи Саид Носир, 33 Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Тел.: (992 37) 224-17-86

E-mail: info@apa.tj